

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός γνωμοδότησης 120/2019

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

(Τμήμα Ε')

Συνεδρίαση της 22^{ης} Μαΐου 2019

Σύνθεση

Πρόεδρος: Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ.

Μέλη : Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Βασιλική Πανταζή, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριος Μακαρονίδης, Γεώργιος Γρυλωνάκης και Ιωάννης Χατζηνέκουρας, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Αγγελική Αναστοπούλου, Πάρεδρος ΝΣΚ.

Αριθμός Ερωτήματος: Το υπ' αριθμ.πρωτ.: 7136/01-04-2019 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Ερώτημα: Ερωτάται αν τυγχάνουν εφαρμογής από το Δ.Σ. του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 76 του ν.4257/2014, που αφορούν στον καθορισμό και την επιβολή του τέλους, το οποίο καταβάλλουν οι ειδικές κατηγορίες της ανωτέρω παραγράφου για την παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης κυλικείων και σε περίπτωση που τυγχάνουν εφαρμογής ποιά κριτήρια θα πρέπει να ληφθούν υπόψη για τον καθορισμό του, δεδομένου ότι τα κυλικεία ιδιοκτησίας ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. λειτουργούν εντός Δικαστικών Μεγάρων που βρίσκονται σε όλη την Ελλάδα.

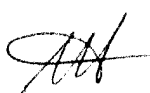
Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε') γνωμοδότησε, ομόφωνα, ως εξής :

Ιστορικό

Από το έγγραφο της ερωτώσης υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. Σύμφωνα με το ανωτέρω έγγραφο του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ως Προέδρου του Δ.Σ. του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ., στην υπ'αριθμ.1221/14-2-2019 συνεδρίαση του ΔΣ του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. αποφασίστηκε να διατυπωθεί ερώτημα στο Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, συμπληρωματικά στην υπ'αριθμ.85/2018 γνωμοδότηση του Ε' Τμήματος του Ν.Σ.Κ., σχετικά με το αν τυγχάνουν εφαρμογής από το Δ.Σ. του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. οι διατάξεις της παρ.4 του άρθρου 76 του ν.4257/2014, που αφορούν στον καθορισμό και την επιβολή του τέλους, το οποίο καταβάλλουν οι ειδικές κατηγορίες προσώπων της ανωτέρω παραγράφου για την παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης κυλικίων εντός κτιρίων του δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των νπδδ..., και σε περίπτωση που τυγχάνουν εφαρμογής ποιά κριτήρια θα πρέπει να ληφθούν υπόψη για τον καθορισμό του, δεδομένου ότι τα κυλικεία ιδιοκτησίας ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. λειτουργούν εντός Δικαστικών Μεγάρων που βρίσκονται σε όλη την Ελλάδα.

2. Περαιτέρω, αναφέρεται ότι από τα στοιχεία της Υπηρεσίας και μετά από απάντηση των Δικαστικών Υπηρεσιών που στεγάζονται σε Δικαστικά Μέγαρα, ιδιοκτησίας του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ., διαπιστώθηκε ότι τα υπάρχοντα κυλικεία (κενά, εν λειτουργία κλπ.) ανά την επικράτεια ανέρχονται σε σαράντα τρία(43), εκ των οποίων το 70% αντιστοιχεί σε τριάντα(30) κυλικεία, ενώ το 30% σε δεκατρία(13) κυλικεία. Επίσης, μετά από έρευνα που διενήργησε η Υπηρεσία επί του θέματος, διαπιστώθηκε ότι σε αντίστοιχες περιπτώσεις παραχωρήσεων περιπτέρων, που ανήκουν στο ποσοστό 30% των θέσεων, το Δ.Σ. των Δήμων α)προσδιορίζει, μετά από κλήρωση, τις θέσεις που αναλογούν στο ποσοστό 30% του συνόλου των θέσεων περιπτέρων, για την παραχώρησή τους σε ΑΜΕΑ, πολύτεκνους κλπ, και β)καθορίζει το ετήσιο μίσθωμα (τέλος) του περιπτέρου. Ως προς τον καθορισμό δε του εν λόγω τέλους, το Τμήμα Στέγασης και Διαχείρισης

Συμβάσεων πρότεινε στο Δ.Σ. του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. να ληφθούν υπόψη α) το όφελος που θα έχουν οι δικαιούχοι από την εκμετάλλευση των χώρων, β) οι υφιστάμενες οικονομικές συνθήκες, γ) η περιοχή στην οποία βρίσκονται τα κυλικεία.

Νομοθετικό Πλαίσιο.

3. Στο **ν.4257/2014** «Επείγουσες ρυθμίσεις αρμοδιότητας Υπ. Εσωτερικών » (Α' 93) και στο **άρθρο 76** αυτού, ορίζονται τα ακόλουθα:

Η υποπαράγραφος ΣΤ.2. του άρθρου πρώτου του ν.4093/2012 (Α'222) αντικαθίσταται ως εξής:

ΣΤ2 ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΚΤΙΡΙΩΝ ΤΩΝ ΟΤΑ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΠΔΔ ΑΥΤΩΝ ΕΝΑΝΤΙ ΑΝΤΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ.

«1) Από την έναρξη ισχύος του παρόντος οι διατάξεις των άρθρων 2 και 3 του ν.3919/2011(Α'32) εφαρμόζονται και για την παραχώρηση, έναντι ανταλλάγματος, του δικαιώματος χρήσης των περιπτέρων του ν.1044/1971, καθώς και των κυλικείων, καφενείων και κουρείων εντός κτιρίων του δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των Ν.Π.Δ.Δ.. ...2) ...3) Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου καθορίζονται οι θέσεις των περιπτέρων και αποτυπώνονται σε σχετικά τοπογραφικά διαγράμματα αρμόζουσας κλίμακας, ...

4) Το 30 % των ανωτέρω θέσεων, προσδιορίζεται κατόπιν δημόσιας κλήρωσης και παραχωρείται με την καταβολή τέλους, βάσει του ετήσιου οικογενειακού εισοδήματος και εφόσον πληρούται η προϋπόθεση του άρθρου 285 του ν.3463/2006 σε : α) άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ), β) πολύτεκνους και γ) σε όσους μόνιμους αξιωματικούς ανθυπασπιστές και... συμμετείχαν με οποιονδήποτε τρόπο στα πολεμικά γεγονότα της χρονικής περιόδου από την 20^η Ιουλίου, έως την 20^η Αυγούστου 1974 στην Κύπρο... Το τέλος καθορίζεται από το δημοτικό συμβούλιο και εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 του από 20.10.1958 βασιλικού διατάγματος, όπως εκάστοτε ισχύουν. Για την παραχώρηση του δικαιώματος αυτού, υποβάλλονται αιτήσεις από τους δικαιούχους, κατόπιν σχετικής προκήρυξης, στην οποία ορίζονται ιδίως οι θέσεις και το ύψος του ετήσιου τέλους. Πέραν της αίτησης υποβάλλονται από τον ενδιαφερόμενο επικυρωμένο φωτοαντίγραφο της αστυνομικής ταυτότητας και εκκαθαριστικό σημείωμα από την αρμόδια ΔΟΥ... 5) Η παραχώρηση του

δικαιώματος χρήσης των λοιπών θέσεων των περιπτέρων γίνεται με δημοπρασία, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί δημοπρασιών προς εκμίσθωση δημοτικών ακινήτων, αποκλειόμενης της δυνατότητας απευθείας παραχώρησης αυτών... 6) Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου καθορίζεται ο χρόνος παραχώρησης του δικαιώματος χρήσης των θέσεων των περιπτέρων, ο οποίος σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δέκα (10) έτη... 7) Εκμίσθωση του δικαιώματος εκμετάλλευσης σε τρίτους, επιτρέπεται μόνον για λόγους γήρατος ή σε περίπτωση αναπηρίας του δικαιούχου σε ποσοστό 67%... 8) Τα οριζόμενα στις ανωτέρω παραγράφους εφαρμόζονται αναλόγως και από το Δημόσιο, τους ΟΤΑ β' βαθμού και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου στους χώρους αρμοδιότητάς τους. 9) Η παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης των κυλικείων, καφενείων και κουρείων εντός κτιρίων που στεγάζονται υπηρεσίες του Δημοσίου, των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ προς εξυπηρέτηση του προσωπικού αυτών και των συναλλασσομένων με αυτούς, γίνεται με δημοπρασία από τους στεγαζόμενους φορείς, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί δημοπρασιών προς εκμίσθωση ακινήτων τους, αποκλειόμενης της δυνατότητας απευθείας παραχώρησης αυτών. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως τα αναφερόμενα στις παρ.3 έως 7, περιλαμβανόμενης της σχετικής πρόβλεψης για τα άτομα με αναπηρία, τους πολύτεκνους και τους πολεμιστές Κύπρου. 10) ...».

4. Στο νδ 1017/1971 «Σύσταση του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.» (Α' 209), ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 2 «1. Σκοπός του Ταμείου είναι: 1) Η χρηματοδότησις α) δια την ανέγερσιν δικαστικών κτιρίων μετά των πάσης φύσεως συγχρόνων εγκαταστάσεων ως και δια την επισκευήν και συντήρησιν τούτων, και για την αγορά κτιρίων καταλλήλων να χρησιμοποιηθούν ως δικαστήρια. ...»

Άρθρο 5 «Αρμοδιότητες Διοικητικού Συμβουλίου»

«Το Διοικητικόν Συμβούλιον διοικεί το Ταμείον, διαχειρίζεται την περιουσίαν αυτού, συντάσσει τον ετήσιον προϋπολογισμό και απολογισμόν διαχειρίσεως, ..., επιμελείται της εκμισθώσεως ή εκποιήσεως των εις το Ταμείον ανηκόντων καθ' οιονδήποτε τρόπον ακινήτων, παρέχει τα αναγκαιούντα δια την πραγματοποίησιν των εν άρθρω 2 του παρόντος σκοπού χρηματικά ποσά, πάντοτε μετά πρότασιν του Υπουργού Δικαιοσύνης, και γενικώς προέρχεται εις πάσας τας προς εκπλήρωσιν των σκοπών του Ταμείου ενδεδειγμένας ενεργείας...».

Ερμηνεία και Εφαρμογή Διατάξεων:

Από τις προεκτεθείσες διατάξεις, που ερμηνεύονται σε συνδυασμό μεταξύ τους, και στο πλαίσιο του διδόμενου πραγματικού του ερωτήματος, συνάγονται τα ακόλουθα:

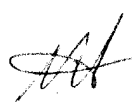
5. Οι διατάξεις του άρθρου 76 του ν.4257/2014 ρυθμίζουν την παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης των περιπτέρων καθώς και των κυλικείων, καφενείων και κουρείων εντός των κτιρίων που στεγάζονται υπηρεσίες και αρχές του Δημοσίου. Ως προς το δικαίωμα χρήσης των περιπτέρων, οι παράγραφοι 3,4,5,6 και 7 του ανωτέρω άρθρου προβλέπουν, μεταξύ άλλων, ότι το δημοτικό συμβούλιο, με απόφασή του, καθορίζει αφενός τις θέσεις των περιπτέρων, οι οποίες αποτυπώνονται σε τοπογραφικά διαγράμματα και αφετέρου, μετά από δημόσια κλήρωση, το ποσοστό 70% των θέσεων, οι οποίες διατίθενται με δημοπρασία και το 30% αυτών, οι οποίες παραχωρούνται στις προβλεπόμενες κατηγορίες προσώπων, με την καταβολή ετήσιου τέλους, και περαιτέρω προσδιορίζει το ύψος αυτού. Ακολούθως, η παράγραφος 9 του ανωτέρω άρθρου αναφέρει ότι και η παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης των κυλικείων εντός κτιρίων που στεγάζονται δημόσιες υπηρεσίες, γίνεται με δημοπρασία, εφαρμόζονται δε αναλόγως οι παράγραφοι 3 έως και 7 του ίδιου ως άνω άρθρου.

6. Με την υπ'αριθμ.85/2018 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ, επί ερωτήματος του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ., σχετικά με το πώς θα εφαρμοστεί το ποσοστό 70% και 30%, για την παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης των ευρισκόμενων εντός των Δικαστικών Μεγάρων κυλικείων, το οποίο προβλέπεται στη διάταξη του άρθρου 76 του ν.4257/2014 και αφορά στην παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης των περιπτέρων του ν.1044/1971, και ποιό είναι το αρμόδιο όργανο για την εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης, έγινε δεκτό ότι κατ' ανάλογη εφαρμογή των παραγράφων 3 έως 7 του ανωτέρω άρθρου, όπως ρητά προβλέπεται στη διάταξη της παραγράφου 9 αυτού, ο καθορισμός των θέσεων των κυλικείων και η κατανομή τους σε ποσοστά 30% και 70%, με δημόσια κλήρωση, αλλά και η μέριμνα για τη συντήρηση των ποσοστών αυτών, ανήκει στην αρμοδιότητα του διοικητικού συμβουλίου του εν λόγω νπδδ, το οποίο σύμφωνα με το νδ 1071/1971 ιδρύσεώς του, διαχειρίζεται την περιουσία του σε όλη την επικράτεια

και προβαίνει σε κάθε ενδεδειγμένη ενέργεια για την εκπλήρωση των σκοπών του. Ειδικότερα, έγινε δεκτό ότι η διαδικασία παραχώρησης του δικαιώματος χρήσης των κυλικείων εντός των Δικαστικών Μεγάρων της χώρας, διεξάγεται από τις στεγαζόμενες σ' αυτά Δημόσιες Αρχές της Δικαστικής Λειτουργίας, (τα Δικαστήρια), η προβλεπόμενη δε από την ανωτέρω διάταξη κατανομή των ευρισκομένων εντός Δικαστικών Μεγάρων κυλικείων, σε ποσοστά 30% και 70% με δημόσια κλήρωση, αντίστοιχα για την παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης τους με καταβολή τέλους, ή με δημοπρασία, ανήκει στην αρμοδιότητα του ΔΣ του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ., και θα πραγματοποιηθεί μία φορά επί του συνολικού αριθμού των κυλικείων των Δικαστικών Μεγάρων της χώρας, λόγω της χωρικής αρμοδιότητας του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. σε όλη την επικράτεια.

7. Ενόψει των ανωτέρω, κατ' ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου 76, με την οποία προβλέπεται η αρμοδιότητα του δημοτικού συμβουλίου να καθορίζει μεταξύ άλλων και το ύψος του ετήσιου τέλους, το οποίο θα βαρύνει τα πρόσωπα στα οποία θα παραχωρηθεί το δικαίωμα χρήσης των περιπτέρων και κυλικείων του οικείου Δήμου - και το οποίο κατά την εν λόγω διάταξη εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 του από 20-10-1958 βασιλικού διατάγματος, όπως εκάστοτε ισχύουν-, στην αρμοδιότητα του ΔΣ του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ., ανήκει και ο καθορισμός του ετήσιου τέλους, το οποίο θα υποχρεωθούν να καταβάλλουν όσοι από τις ειδικές κατηγορίες κριθεί ότι συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις για να τους παραχωρηθεί το σχετικό δικαίωμα χρήσης των κυλικείων.

8. Ο προσδιορισμός του ύψους του ετήσιου τέλους, δηλαδή της αντιπαροχής, την οποία θα υποχρεούται να καταβάλλει ο χρήστης του κυλικείου, στον οποίο θα παραχωρηθεί η εκμετάλλευσή του, και αν αυτό θα είναι ενιαίο για όλα τα κυλικεία εντός των Δικαστικών Μεγάρων της επικράτειας, που θα κληρωθούν στο ποσοστό του 30%, ή θα διαφοροποιείται με βάση κάποια κριτήρια, καθώς στο εν λόγω ποσοστό είναι ενδεχόμενο να περιληφθούν κυλικεία, τα οποία θα βρίσκονται σε Δικαστικά Μέγαλα Εφετειακής Περιφέρειας ή Περιφέρειας Πρωτοδικείου, είτε μεγάλων αστικών κέντρων, είτε επαρχίας, απόκειται στην αποφασιστική αρμοδιότητα του Δ.Σ. του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ., το οποίο διοικεί και διαχειρίζεται την περιουσία του, -μέρος της οποίας αποτελεί το προβλεπόμενο τέλος για την παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης των κυλικείων εντός των

Δικαστικών Μεγάρων ιδιοκτησίας του-, και δεν δύναται να αποτελέσει αντικείμενο γνωμοδότησης του Ν.Σ.Κ..

Απάντηση

9. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί του ανωτέρω ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους(Τμήμα Ε') γνωμοδότησε ομόφωνα ότι οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 76 του ν.4257/2014 εφαρμόζονται και από το Δ.Σ. του Τ.Α.Χ.Δ.Ι.Κ. για τον καθορισμό και την επιβολή του ετήσιου τέλους, το οποίο θα καταβάλλουν τα πρόσωπα των ειδικών κατηγοριών στα οποία θα παραχωρηθεί το δικαίωμα χρήσης των εντός Δικαστικών Μεγάρων ευρισκομένων κυλικείων, τα οποία θα κληρωθούν στο ποσοστό του 30% επί συνόλου αυτών, στην αρμοδιότητα δε αυτού ανήκει και ο προσδιορισμός του ύψους του τέλους και των κριτηρίων τα οποία θα ληφθούν υπόψη για την τυχόν διαφοροποίησή του, ανάλογα με την Εφετειακή Περιφέρεια, ή Περιφέρεια Πρωτοδικείου, στην οποία βρίσκεται το Δικαστικό Μέγαρο.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 24 - 5 - 2018

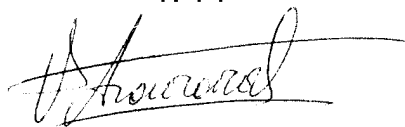
Η Πρόεδρος

ΜΕΤΑΞΙΑ ΑΝΔΡΟΒΙΤΣΑΝΕΑ
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ του Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΝΑΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΑΡΕΔΡΟΣ του Ν.Σ.Κ.